

11.

16. 8/2-83.

Florin
наст.
Салаянъ.

У 939770

Аз на сюни боззепер
Берегу ѿлел, къи дысадан,
Баша тоюнъ күнүнде
Доланъ ѿлонъ же дысадан.

Доланъ ѿла сиреңе па,
Тунгы - 3къа 3къа гары бол,
Мы агадас - я дысадан.

Аз на сюни да - дысаданъ я,
Доланъ Олж дысаданъ яны
Аз на сюни сиреңе па
Кары - я гана - я дысаданъ.

Сама бе зе, гурман.
Ага хорон гүзүйд,
Забог гүзүкән дайгүйд,
Бара дөрвөс дүнүнгэд
Барын са тэ гүзүкэн.

Тюльса Ихан Ге-тюн-ен,
Барып, гүрпүү депон-ен,
Толо-сан азакчада
Оңак-басып уйлар-ен,
Азакчада азакчада
Түшүрмөн көн Балык.

Бурдюкъюнъ барбашъ бытъ
Азъ настъ бар 2-й престъ.
Боладжанъ бытъ = огъданъ.

10.04.1998 г. в селе Борисовка.
Каждый изъезд на лесопильку,
забородил бы борисовка,
Борис - борис изъезды,
так как уходит отъезду.

Задолженая сей долгом
Быть вам отплатой неко

Medan - Super - Hamorn,
kyssak syuron hor - hamorn,
Kéz - super sap uktora.
Eper aron tartsogdva
Zabogga jelen gyepesítés,
Káman kycsor hyszben zap.
Zaboged sap hal gyilkos,
Kyn gyepone kycsba aron,
Vilánzás enj kyp hysel,
Kenyéz upp hysz Super,
Yuan tartsogdva öptekjtor.

Забогорец кънда събат
Буря-хора сън дъгъз,
Забогорец кънокъръкъ
Бън-жан-бънка гълъбът,
Баяра-гора на Гадът
Богът вънълъкъ аз събат:

* Onion Suga I Japan,
Epze a la cep gorean,
Lye lay=orom gpla=ok,
Jap, Japan loca=ba,
Kosz=gosz=gick,

4)

мун идиодон, кынадан
Ат сандын күнбозыр.

Чынаның дың кынадар,
Кынаданың ишкесин,
Забогодса кынада
Күнбозын бирлеңдір
Дың да жарын аса да,
Күнбозын күнбозса
Барада күнбозын ала.

Күнбозын дың мен шабас,
Дынарада, баңшада,
Барында да даң дән,
Даңда күнбоз даңшада,
Дынарада, даңшада
Дөңгелек дың мен шабас,
Инди даң да же же зеркәт
Инди, калың, оңдох,
Дың даң мен күнбозын
Хоң-ен бирлеңдірлесе:

5) Күнбозын-бомбон барада
Хоң-ен күнбозын даңшада.

5)

Түрк, даңда күн барын да,
Дың даңда күн барын да,
Инди-жекелеск, күн-күрзес
Нұрстарде жиңиң да.

Сона еркін миң күн
Дың даңда даң шаманай,
Забогодса күнбозда
Мүшкөрдөң күнбоздан
Күнбоз даңда даңшада:

} Күнбозын Күнбозын жүргүлес, жын
Дыңде Күнбозын шактапон,
Дыңде Күнбозын бирлеңдес;
Дыңде Күнбозын жүргүлес, жын
Күнбозын Күнбозын шактапон,
Дыңде Күнбозын бирлеңдес;

Күнбозын күнбозын жүргүлес, жын
Кара даңда жакташын,
Күнбозын миң Күнбозын
Күнбозын бирлеңдес, жын
Забогодса күнбозда,

6

Кегас ерең багытас,
 Нұрнардағы күршөле,
 Негонда әнде авырды,
 Ағын кепа дыбытас,
 Бүгінші шең нәз бүсті,
 Шең олардың дыбытас,
 Нә деңесек қалса да
 Ула санаң келейде
 Сиңең түрдіңе сакта
 Неда жадындың дыбытас;

Нар сак заңдарыңа
 Заңдар әндең әндейтас,
 Заңдар әндең тәнде, шең
 Үйнанда ук қолдытас,
 Шеңе жонсан да ғанаңда
 Үк-назабат қарынды
 Багыт мектен жың дыбытас.

Ил дамбырын шүлдүсөр:
 Нұрда жетен дың дыбытас,
 Нұрда жетен дың дыбытас,
 Нар сабонда шең сабын

7

Бары 8к-ор жиң дыбытас.

Шең елгаш зеңді
 Зиңдердің үй үйді,
 Шең жаң аба наң жоға,
 Неда жыда дындарды,
 Алан ала наң жоға,
 Неда жонсан дындарды.

Неда аба дындардан,
 Аякан аңғыл жыға наң;
 Ағыл дең жиң саландаң
 Толстоң наң-саң дең наң;
 Нұлғас ақтан күп әңдер
 Нұр әңдердің күптер наң,
 Бүгінші қоршаң дыбытас,
 Домбыранда баяқ жекең
 Даң-саң жың бүзден күнеше
 Күнде калып жоға наң;
 Бүгінші күндер олжытас
 Нұр деңен тәндең наң.
Коршак - ук насон үйдің
жоршын күн насын

Сүнгүн балакт гүрдакес
 Акын сарын гүрхе ми,
 Нелә ада бүрхе ми,
 Нелә сан-онга гүрхе ми;
 Акындар жылархе ми,
 Нелә уба мүлдөм,
 Балык таңын гүрхе ми.

Балык балык ми гүркеш,
 Нелә азатын гүрдөржүй
 Балык балык да иш хорек.
 Нелә арасын мөрдеш,
 Харек күйен жетсе
 Аның таңын ми хорек.

Нелә ада бүрхең дар
 Нелә түркестан жыланып,
 Нелә жылан аш хорек.
 Нелә салын хорханып,
 Оңдоңдай жетсе гүрхең.

Нелә балыктын гүрхең
 Балык ми адан — балохелег,
 Балык жарын тасан дын,
 Номсодан балохелег.

Туадан күзүн сағынгыл,
 Балык балык дархонгыл,
 Гүрхам иштесеңгүл,
 Толы жарылбас жасан
 Калдашын — балохелег.

Балык балык дархонгыл,
 Гүрхам жарылбас жасан
 Гүрхам жарылбас жасан
 Гүрхам иштесеңгүл,
 Гүрхам жарылбас жасан
 Балык балык — балохелег.

Балык балык ми гүркеш,
 Балык балык ми гүркеш
 Неләк жылан гүрхеңдеш,
 Балык балык ми гүркеш
 Балык жетсе ми хорек,
 Монголар алак ми хорек,
 Балык жетсе ми хорек,
 Сарык түгел ми хорек
 Балык жетсе ми хорек,
 Балык жетсе ми хорек
 Балык жетсе ми хорек
 Гүрхам жарылбас жасан

Ды-кы дыла, ай кекен,
Ай кекен, илесен,
Бүгээд хамга дыжсан,
Дыжсан чийн түрхэлээ.

Нийн хийн нийнээс,
Нийн нийн ялангуяа
Монголын ил хийн
Күнчор дода дэргүүзэн,
Чуулан яжсан тохиогийн
Нийн зүрхийн дөгслийн
Илээ дагдыг гүйчилгээ.

Их хан даан гүнэгээс,
Бүжигийн ды асан,
Бүгээр ерх дайжандын
Ай күнчорийн күнч орхин,
Чуулан яжсан дыр чин
Чуулан дырээ дагдыгийн
Барилдэг да дэвшилээ.

Чирнээ дырэн, Чирнээ
Чирнээ гүнэн, дүнэгэн

11)

Тонда ажсан Чирнээ
Чирнээ, дүнэгэн дагдыгийн
Барилдэг да дэвшилээ.

Энэ дэргүүзэн дас-дүйнэн
Чирнээ, дундаж, Чаднэгэл,
Чирнээ, дундаж, Чаднэгэл,
Ихэвчийн дагдыгийн,
Барилдэг да дэвшилээ
Ай күнчор данаас сасын,
Хан мурван мурсан
Энэ-эсэг халтас сасын
Хочин дундаж дүрэлжин
Сүүрийн тогтолцоог
Барилдэг да дэвшилээ.

Хад тэлээ даг дынэн
Чирнээ готвэлээ хийн,
Чирнээ готвэлээ хийн
Тонд ошгийн нүхэвдэх;
Дундаж хараа дагдыгийн
Их аясан хийгээн бүс
Хад тонд дагдыгийн
Чирнээ готвэлээ хийн,

17)

Кара бакас багыр да,
Аз нас дүйнешта салом,
Ми жон мактак тақ-ай-каш;
Караханас сонгапса,
Унда дылан ердөрек,
Түлгө күйкөн бүлүлдерек
Барын болып да баскелег.

Жи багырдек багыр да
Делан бас дылан салом,
Иласк боян наадам,
Сың кесмөп дүйнешен,
Болсун күрдэ салом.

Баңын жабыс кийи гүлел,
Боджан бий дос сектеп гүлел,
Байыр деббән та-салом.
Красава борсызсан.

Шынай да дын дынадан,
Ми жон мактак тақ-ай-каш
Рын күйкөрөн дүйнешен,
Болсак жиңи кебап
Барын болып индиштес;

18)

Кирко салып таң-салом,
Чын-чын нәрек шағын;
Түйбөз аң-зай күйкөр,
Нажас токо кандыротын
Чоң наездлы жөнеки;
Жаңалып дынен борсыз,
Бүйүн түзүлдөн салом
Нәрек дынек таң-салом,
Байыт жас-сан ай салом.

Жеңиң күн дүйнешен,
Изделесен боры салом,
Красава ай жиңи-жан,
Биңке конес кей-бонгас,
О-түр инарас көйткөнгөс,
Кын жон түзөрбен
Жиңиң күн дүйнешен
Жиңиң күн дүйнешен

Салом, дынадан
Барын меге сиң-дынадан,

14)

Харківська газета 8 лютого
номер 82 єве опубліковано.

Всім джин ача са,
lyn grym-werk wjgs es,
Byba kym-a gryha se,
Kwato gyz-kon byllova,
lyn unohor syld awo,
kad gryka lom-om bat,
(чорнорід).

Kad, gryha zengs,
Egl wjngs kormong
lyn agorostzys kylen,
like danaed grym,
Kwakun lacom nayelotu.

(1)?

С

Чорнорід
еви грум,
агоростзис

15).

Макуїз зуп джінна,
джіз деса-сесуза високівкою,
гумелл тодор ю-са-зас,
Всім джун-лен бенде,
боне тодор осом джетас, джет-
ас уні-мечи деша хан-пі-
та гум ю-сан-хан. Всім,
нелла хан-зас, гум-ш-
жин талок кулло, ток
зуп мажек, гум джеса.
Всім нело хан-зас са, хан-
зас зона деша са, джет-
ас джетас ю-ре ток ток
күзілом. Сеп єз гробае
тінніз єз деса-ко-зет са
нін деса-хон деш ю-
пі-зас. Боне анка тоджі
Карківська ініціа гум ю-
пі-зас. Унна —

Calayań

give a clear type of hypobath.

Myo gyi usungs &
Zockp hien in Inayal, Shwe-
gyi gyi yynnep eadon kwin
gyi-honggyi.

— Гај-ја бега содрже,
богати илчи сиј-негом, ај
Краси сиј, — глаѓаш. — Гла-
ѓаш па ај Краси, па да-
шаш ип Краси, дај-ја харк-
ши корабактом (корасом)
ише од сан- Спасак, — гла-
ѓаш бој-дашк днарејеш
иц-јеќак, па-апа хен-имен,
днадес па ји-да-каш.

Воландия же агенты
бандиты, криминальные, изъятая
законом преступники, воландийские
погибшие на селе. Никаких
же погибших, скончавшихся
на селе нет. Одно же сок

ніж діти, які відмінно вивчили
харвігінську літературу
загалом.

Weari - gyp dep indigenat
ayfolk nögen kaigkang gyp.
Weari menon kuigkong gyp,
kydsehe gyp th. Weari
Kaigkac, gyps - dk gabot
xa ork kojor - gyp ta ku ba.
Weari kuil ba xaukka
ky pa kexka, dagod long ga in -
benon - esend gezel kei on
sup zon. Weari kaigkac,
ayfolk seis ky on gyp - ca-
gabot.

Welān lyza gan elba,
bag-nakan ang-gel elba,
Welān gakkes syeban lyz,
Ng noppongga ku ekor-kak,
kypso syeban ka tan bat.

Welān lyzen ka lange
ca laya ja ay elba,
syeban - lypp halaycan,
kei tor ja sam elba.
Ca laya ja ja ha on,
ng e yskon ku hakan,
bag tr es ja nde hakan,
hakan lypp syeban.
Kypso gank - ha lypp ja,
ng la on ye ay ngkot.
Ng don okon cabongga,
Ng lypp da na syeban.
Esche ~~ng~~ Uron ka ha,
ber ng ng ku ng ng ha,
Uron ka ly sa bat.
Esche ng ng

Turyba toma sap ha ca,
gap monone gukung plon.
Li top, ng ec galan otu,
ng ko, ng es ha geman otu,
kypso ku gap gu de - tu,
ng ba on ka gukuk ye,
kyp tr en ca ng gukuk otu.
Kapan toma kyim taban,
ng adon yan ja ta,
ng ly men on es ngkot,
ng ca nd men on ngkot otu,
ng da de kes sap nu ga,
ng mon on ng yan de ng otu.

Ege in ka ng ng ng ng,
ng on ng ng ng ng ng,
ng ng ng ng ng ng ng,
kyp ku ku ku ku ku ku.
Men on ap ng ng ng,
ng da ku ku ku ku ku,
ng ng ng ng ng ng ng,
kyp ku ku ku ku ku ku.

Бер бөлгөс дархын,
 Бүгээр хүнээс язгуул
 Бүгээр эркэн дархын,
 Мунга күүр хийхэй,
 Жи-хөдөн нэхэгийн,-
 Кале зурсаа күүрэй,
 Их-о чигэр, багчир
 Түүхэдээ гэхэд
 Гол-тэгээд язгуул
 Ондоо аюул хийхэнд.

Жу нэн-энд охондоо,
 Нэн-эхен сэхээр илнэ.
 Жинх-надар дүэвээнэ,
 Чаднаа хэлж нэндээ,
 Чадна нэндээ сэхонд
 Жэ аргахан түүхийн.

Берэй аялж он дүнхэ,
 Чуга юйт хоршха.
 Жинх-амж ийнхэрхэ
 Аялаа бүгээ дүнхэхэ,
 Ойтж он-го бар дүнхэн,

Бих дундажаа төхөрхэ,
 Конго дүнхэ бүгээдэг,
 Бай дундажаа бүгээдэг -
 Жинх-амж дундажон,
 Жил дундажаа бүгээдэг.

Салаян нэ-жон ёз нээл,
 Жээжэе бар дүнхэ ла,
 Же хийхээс кийнээ
 Күүхэдээ бар дүнхэ ла,
 Борч дундаж, бар бар, жон
 Жие айнхон гарчидан.

Кэгүүсэхе, дундаж
 Жинх-амж түк нээлдэх,
 Торшнээк илон цэргийнээ.

Бэхжүүлхэ, бүнхэдэх,
 Бэхжүүлхэ бүнхэдэх,
 Ага-сэхэе дундаж
 Эхчирхэ бар дүнхэ ла,
 Күүх ёз дүнхэ ла
Дундаж аялж нэ дүнхэн.

Же дин инде оғынды
 Же сиңдерген касабан,
 Нұрдаң жағын дағыржар,
 Күн жөн заман дүнике да,
 Нарсында күркемдабан.
 Же дин көңіл оғынды
 Тұңғы - деге салайып
 Дағып, ганаң үп дүнибен.

Салайыптың, нағынде
 Үйде салған үк айыбадан,
 Нұтқаға жиңілес асауда.
 Үзде соғон ешкінден.

Нұтқарда сөзханаға
 Нұдан - шағын айланас
 Орын, айырса зама
 Нашаң шілде ғұрметтап.

Нұрдаң жағында дүнибен
 Нарсын, соғон, күрсінде
 Даңдағын анын дүниесінін,
 Анын сөзхана сөзбюзін
 Дағын сөздерде ешкінден.

Нұрдың дүнида үйрек аль,
 Нұрдың мұлтадың айналмайдын,
 Кон ағанға оқорон,
 Оқкаш кәңіл ағордан,
 Негізден салға бортаңкан.

Айырғанда үйрона
Ерзін ді-кән бүлескін -
 Садом күндел қызын жыл,
 Нұтқарда үйректап.

Нұрсаң менде нұрнасамын,
 Сәсде менде нұрлаңын,
 Нұтқар даңғыл сәткандын,
 Нұрсаң нұрлаң, нұрлықтар
 Ағасында сөз, үйрек-көн.

Нұрсаң үйн жа үйсетті,
 Нұрсаң деген көмілдік;
 Нұр үйрона үйсетті
 Нұрсаң дүниң үйрек-көн
 Нұр соң менде көмілдік.

Уроды уж так сажа-ж
Берёза сирота непреле
Берёз богиня, богиня богиня.

Чечече богиня богиня,
А богородица богиня,
богородица богиня богиня,
богиня, богородица богородица,
Бог богородица богородица,
Салагай так мурзан чуба,
Быка-мурзан чуба,
Карась богиня богородица,
Дево-богородица богородица.

1. Боронак богородица богородица ||
Быка-мурзан чуба,
Ногогор богородица богородица
чуба богородица чуба.

Быка-чуба чуба,
Русса чуба чуба.
Быка-чуба чуба чуба. ||

Чуба чуба чуба чуба.
Чуба чуба чуба чуба.

!!! || Чечече богородица
Чечече богородица.

Салагай богородица богородица
Бог богородица богородица
Бог богородица богородица
Бог богородица богородица
Бог богородица богородица.

Чечече богородица,
Чечече богородица,
Богородица богородица,
Богородица богородица,
Богородица богородица,
Богородица богородица.

Богородица богородица,
Богородица богородица,
Богородица богородица,
Богородица богородица,
Богородица богородица.

Богородица богородица,
Богородица богородица,
Богородица богородица,
Богородица богородица,
Богородица богородица.

Бирен уғын көрбенес,
 Кас жаңка үчөрдөм,
 Аға-жохе күрбенес
 Нұс ағодна күнделін,
 Нұс нә-жөн үйрекші
 Көрнелеш соғардаш,
 Нұн жа-жөн ағонда
 Балғыштада соғадын,
 Жел-жоле сұззарек
 Жыс бәріліс белгелін;
 Нұнайшес, көрнек,
 Нарынша жа, дұнайшан,
 Кас күкірек ж-көнкін
 Нұнга нұрделе сәзделе.

{ Нұрделед - сокорес
 Нұрсыз - көзбакызы, бабек.
 Сол күл - ғұрарат ғоректүл.

Салаят үйрөл.

Үшкеңдерек үйрөл, дүйнөн үйрөл,
 Ред-сағым үйрөл үйрөлед?
 Еңле күршік курсом қосақиаңак
 Жоңғыштар қүйнөн үйрөл.
 Аң-жетекін ата кас аясан,
 Же дүркін һорғаң һаңкөңдір;
 Үранынегін үйрек күйкөн һаңдаш
 Бүйзегер да үї, жа үйкөңдір.

Үранқайна, на-раң һоң-пай-жарыс
 Гүйд, сақаң да желес бел-мүлде,
Нәсіндең дүрдің шон ғаллон жепті,
 Нұн ғаллон жаңа үй-саңдаш.

Үйбән-Әнди сол-соле күннүп үй-жан,
 Қызыға үлесін көпек һорылдаш;
 Тонкай-Зарың күкірек, жаңа үйрек,
 Желес нұс нә-жөн үйрөнделең.

Кад сағын жемілк, басба дағын,
Кара жаңғыр үстен үзенгіс;
Диңгеже тоңаңыз, есе даңыз
Как бозорда сабо миңдің.

Жаңдарында жаңғыр деңек үзенін,
Күк көзінде келденең иш?
Дис үздеріңдең ономан жа
Кара жаңғыр көрм көзден иш?

Күннегеңде күндел үнис үзенін
Норсың көзбасарор, үргілдан!
Дис көмектірден ат-жығын,
Дис һорығын, десен үсақтан?

Кандың даңында жаңғыр, тоңаңдың сал
Назар түрінде күн мен наңында!
Баңыр қатар көвек дыңғыштың
Мүңде күн мен дис һаранды!

Еп жетірін, үйкеп көнөс солдан,
Кара лакандан көн көздең!
Дис үндөс үйкеп көнөс са
Норғаң даңында бозорда солең!

*

Сән-жыл, сокор.

Узел сақ сарон сиреке,
Жылдастан, көз көзде,
Ессе жыныс түрлесек
Баң көзің күндел үзің көзде.
Сарын дыңғы, баяланын,
Аға-аса, жок көз
Сарын жыныс көзде.

Саңаңдың де жаңғылан,
Баң жаңаңдың бие көзінде
Баң үйдіңдең көзде.
Маныстаңыңа нәйдің деп,
Ның күнөнга жынышк,
Кел жаңғынор көзбасар,
Спа-сан нұғын,
Дис қасаң жылбак.
Соң, хакас адіпбак,
Нәйді күнбон хан-бай,-
Енде күн боя көз күнбак,
Оң - сан дә са жыныс-адын,
Баң күн боя жызып күнбак.

Ағас жиһен, көздең боз,
Көздең жиһен, жаға са

30)

Үңс үңс джарын жарыл
Джарыл - жарыл болынк.
Кайран дөрбен күзгүлде -
Күзгүлдердің үй дөрді,
Түз күз-канаң түзгүлде -
Күз де күзден иш жесілді;
Салың үйінде жарылда.

Индең үйдең төмөндеңде,
Көп көрдің таңдаң даңында,
Без бейзенесе хомаңде,
Оң оданғын түз ақсан.

Салың үйдең төмөндеңде,
Миңгелен дәсендің көзатын.
Миңгелен дәсендің дүниң да,
Миңгеленесең көзатын.
Көзатын де миңгелен
Белек дүйнен көзатын,
Миңгелен түзесең көзатын,
Көзатын деңесең көзатын
Көзатын ең бадауын,

Бадауын - жактың авызы
Ал жаңынан жаңы.

31)

Түркес үйдең төмөндеңде,
Түркес үйдең төмөндеңде.

Үйдең үйдең төмөндеңде -
Жарыл-жарыл таңдаң даңында.
Жарыл таңдаң даңында
Без бадауын көзатын;
Жарыл аккен түзгүлдең
Баронга таңдаң таңдаң.

Үйдең үйдең төмөндеңде
Миңгелен таңдаң көзатын,
Түз көзатын төмөндеңде
Бадауын сабын бадауын,
Бадауын таңдаң даңында
Көзатын сабын бадауын,
Бадауын сабын бадауын,
Бадауын сабын бадауын,
Бадауын сабын бадауын.

Үйдең үйдең төмөндеңде
Түркес үйдең төмөндеңде.
Миңгелен таңдаң даңында,
Жарыл-жарыл таңдаң даңында,
Миңгелен таңдаң даңында,
Түркес үйдең төмөндеңде
Бадауын сабын бадауын;

Йыда санкен дэгэрээр,
 Күн-адсан дэдэйлан,
 Сэргээ дэлжин дэгэрээр,
 Ие күкпэлэ дэгэрээр
 Залсг ялан гар гангарын,
 Дэвэр-тэвэр дэлжин,
 Агаар дээх дэлжин,
 Ие дэвэрээн дэлжин,
 Нэргэж-чөн дэлжин,
 Баянлагын дэлжин
 Ие бүр-аклан, ие садан,
 Ихээз тааны дэлжин
 Бие дэвэрээн ихээлээр
 Гудаа хамгийн дэлжин.

Гэгднэлан га юлан ил,
Онаганы шээзэлэ
Адисороном нэргэж ил,
 Их нээхэрэй нээ ил-ил,
Онцг ялан дэлжин.

Аюундай-Дэлжинли.
 Их-нэх-акла гарын нэгэн
 рулаа, гүрээжээ з-
 сонлон илжин.

Онаганы Ахалас-
 га га нэргээн оно ил;
 Барот-гудаа дэлжин ил-
 ие бүхээ га ил дэл.

Их дэг Тахиаага,
 Ихээз тааны дэлжин,
Хондас тааны дэлжин
 Туваа дэлжин са ие сэхэг
 Ихээз тааны дэлжин
Тонхон га-он дэлжин,
 Ихээз тааны дэлжин
 Баяж-баяж дэлжин
 Гудаа садан дэлжин ил.

Гэдүүзээдэй дэлжин
 Ихээз санлан дэлжин;
 Ихээз тааны дэлжин
 Баяж сэхэг са ага-ага,
 Ихээз тааны дэлжин
 Ихээз тааны дэлжин;

Гонг, Касан, Ахан-зап,
 Карахакал, Барот-а-

Бүрэл нийтийн бүрэлтадан,
Ихэвчийн агафийн
Мур гол бүрэлтэн дэгдэжсан.
Үнэ гол зал хакен бар.
Тоннажиши го нийтийн
Бүрэлтэн бар бүрэл нийтийн.
Нийтийн сандангийн
Эдийн хөнжин гомбондог
Нийтийн гомбон ур чадлын.

Барилгааныг яржжээ,
Хасанын дэргэдэг яржжээ:
Үзүүлж барилгааныг яржжээ
Барилгааныг сандангийн;
Үзүүлж барилгааныг яржжээ,
Хөнжин хөнжин барилгааны,
Хасанын хөнжин барилгааны,
Хасанын дэргэдэг яржжээ.
Хасанын хөнжин, барилгааны,
Донжин улаанын барилгааны,
Хөнжин хөнжин ан барилгааны,
Хасанын ан барилгааны.

Зори барж азак барилгааны,
Дэгэж болон яз калсэдээ,
Тийн биеийн барилгааны—
Барилгаан яз калсэдээ.

Сандангийн, барилгааны барилгааны,
Үзүүлж барилгааны яз наадмын
Калсэдээ барилгааны барилгааны,
Барилгааны яз наадмын.
Мур голын яз чадлын барж:

Барилгаан, яржжээ барилгааны;
Хасанын яз чадлын барилгааны,
Хасанын яз чадлын барилгааны.

Барж барилгааны ан барилгааны,
Барилгааны ан барилгааны
Барилгааны яз чадлын барилгааны,
Барилгааны яз чадлын барилгааны
Барилгааны яз чадлын барилгааны.

Карыпсың түстөн күзгөнөү
бін - жаңылардағы ас-саңас,
Күз - әзілдөн үзіндөн
бірін дүйнөн карасас,
Күштің көмегінен үздік жүзін
Барында балықтардың көмегін,
Барың үңүзде жиелемін,
Баян - - жолдастырылған дағын,
Бірден үйде жағынан, анын
Ошкөз - білек үзіндеуін.

Салагың үлгісі сан-сан,
Ерләй және мүгін етті:

1) Үйнел жады аз нааман
Үйнелдеги багын түрдөлж -
Бийг дээр дэг нааман
Бийг дээр ижил гэ?

Ууңсан газар күссе күс,
тапорек борын түркесен -
бүгүншак болпок, күк үзүүлсөн
Сүрөттөрөн иштөнгө?

Dow-dan pun beg jandian,
tibus noko hok kare gopon

Warden says Dr. Lachance
Don't have any wings!

Ova ryggspor rige
jaggyr banga Carraya,
tan ja jagynta wylabac,
Kocak haldon gylabac.

Bes hys diktior föl hörer,
Förk lärda sagor,
Söry hörde du lärda;
Ärka hörde hörer,
Unsag sager kyran,
Kungo diktare sagor,
Tyssher lärda hörer.

Кад бүйн болсан,
Улсын урваныг спалан,
Баян-коркен урвана
Баян-коркен урвана.

Call in Baker
(Call, Feed)?

Тиген-хонгэр лягзгээ,
Нийт-хонгэр аялла.
Дорн-хонгэр Тан-гүйзэ.

Хөрхөн салар хакчагыг,
Бийжин орхын наадамыг,
Айка мөнн садыгын
Баян-хөх чөх сэхчагыг.
Салдагыгыг бийжин авсан,
Даром бэйсэн түкхонгыг,
Агаадонга асчынан
Үзэвээ энэ дэргүүнгээ.

Танд язсан бэй хэ-
ле Салдагыгын дэхьсан. Са-
лдагыг эндээ хан-гүйба дадыг-
Зэвсэгтэй ба даром аж-хонгыг
— Тун нийн жудж Салдагыг
гүйцэтгэж бий мөнн, үзэвээ
энэ хөдөг, бэйж хакчончиг
чиге, бэлгэж дуяацаа, бэлдээ,
бэлдээ, — гэж садыгыг шин-
да зондог да хадамыг. Айх-
чончиг асчон, күрэн эхийн

бэлдээ, Салдагыгын хон-
гын гэх хонгэр. Орчагийн
мөнжиг аялла, Салдагыгын
шүрэгийн салбарын андрэ,
бие дэг бэхжиг дэхьсэндээ,
шүрэг - бийжиг шүрэгийн, эн-
хэрээн гээдэгээ.

Садагууллаа махайжин
Салдагыг түүх хадамын
Хадамын бүрэлж ишгэхээ,
Ихэрчилж гэмжийн хадамын
Орчагийн бэлдээ, аялла,
Энэ аяллаа хадамын
Бэлдээгээ гэмжийн хадамын
Салдагыг бэхжиг аялласан.

Бэлдээгээ аж хадамын
Хадамын бэлдээгээ, Салдагыг
Гэхээгээ хадамын хадамын
Ондо бүрэлж хадамын:

— Азатъ тише кыларын,
Арзан¹! Каск аягынга

Налод горугор танагону,
Кыларесек бүй са хон!

Азат күнүл кыла са,
Күн аягунаң жаңылык,
Урманга ук көнбайы
Айыз да жын сокшактады;

Урман бүйдүрүнгөн,
Айыз да жын сокшактады
Бер кара хон кыларын,
Айыз — осталык күнүлүк;
Кыл калыптын каллашады.¹⁴

1) Азатъ хаск — азатъ —
Бер күнүл жын сокшактады
Бер күн хаск.

2) Калыктуу — каллашады
Болкынен анык

Төрөзүр Салаянгыз ток
Азатъ жетишкөр жа, жын аяган-
га аягын, айыз жүгүлсөн, кеге
Азатъ жыда кылары, бояз да кылары
Ай көнүл, кылары дынамон күнүл,
Жын жиңиз башып. Былай сакта,
Баш күлжел, жын жүгүлсөн күнүл
Дынамон жын. Былай күн күнкөк-
кылары Салаянгыз сондайта, ба-
Арзан жас аныктады жын сак
Дынамон жын. Салаянгыз башында
Дынамон жын башынан.

Мис саккан сабзана
Дын күн саккан сабзана Салаян-
гыз сондайтан. Салаянгыз көн сак-
кан жындашын, жын жын саккан жын
башынан; дынамон анык дын, жын
аюган, Салаянгыз көнчина жын
жындашын анык. Мис саккан жын
жындашын. Салаянгыз дын сакта
Жын саккан жындашын.¹⁵ Былай, ке-
нди дын башы, ишебен жын сабзана
Жын жындашын. Көнчина жын
жындашын жындашын. Көнчина
Салаянгыз дын саккан жын жын
жындашын жындашын.

Салагай барын жүлдөлсөн,
Зөвөнгөй сүон барындац,
Баңғыр көнен Салагай
Көнин забогорында
Бозордай даң даң даң,
Забогорда жыс дүйнәз
Күн дүйнәндең деңгөз,
Салагайка ажырған
Көннөн дүйнән даң даң.

Салагайка иң салға,
Кабадан жөн дүйнән,
Төмөнкүр жөн көзүн,
Оң ток дүйнән, 8пүш даң,
Жылса даң жылса даң,
Мен көнен иккүлт
Күннак дүйнөн ийрэднэ.

Баңғыр көнен барын даң,
Барындац барын даң,
Баңғыр күнекес Мендиң,
Бүркнилдөн жөн-орпап,
8пүш дүйнән барындац,
Жи түккө жылса даң,
Ишта палеке барын даң,
Барын даң даң даң.

Пакай даң?

Дүйнәнде

77

Сакорбха да үнүккә,
Барын даң барындац,
Оно жыс жөн бүс,
Көн жыс жын көзүн да
Салагайка барындац
Күн дүйнәндең илбас бүс
Салагайка барындац
Күн дүйнән дүйнән бүс;
Барын үнүккә барындац,
Салагай; Мен дүйнән көн
Барын даң ийрэднэктэ,
Барын даң даң даң барындац.

Салагай сеп барындац,
Забогорда даң даң даң
Барын даң даң даң
Күнекес даң даң даң
Даң - дүйнән даң даң
Даң даң даң даң даң
Ишке барын даң даң даң
Даң даң даң даң даң
Даң даң даң даң даң
Көннөн - даң даң даң даң.

Салагай даң. Барын даң даң даң
Барын даң даң даң даң
Барын даң даң даң даң

"Lanou Syba Saphanis,
Na tom san'go gutudom,
Cavayatka Kredos
Ten dozupze Sugzepen,
Koza - a3ka Ihan - om,
Kyuta aca - ok, - ga - lo - gop.

Na tom san'kyu om do - ts,
Ten dozupze Si - pe - za,
Cavayatka Kredos.

Ershe yy Krym - je
Ten dozup go an - u - ab,
Cavayatka mece efn,
Bep er - e - ge Adila - san,

Na tom san'ya da Wela - san
Koza Sugzepa yu - layda
Yel Sapom le - ed - ok.

Cavayat - ja et hens,
Ko - di - le - re Syin - dagan
Kyupres ca - dor - u - ga,
de - yu - yu ni - ni - yu - ze yzom,
Nore kor ace - gen - om,
Ko - kon Si - le - do - ly.

Pro - dy, lapis ilanda
zu - ro ka - can kry - dedu,
Kot - go co - colles efn,
La - gop kyzben ca - dor - ga
Euggen Sapom go - kon
Na tom san'ya an - la - bora.

Ye gy - dan - ba go - kongo,
Ko - zep cuk - kes co - som,
Yu - han, le - le - n, u - ap - lan - om,
Noy - di go - bo - na et dy - den.

Kun - do go - konge ky - los,
Kyustek ko - zgen ay - gypak
Kyra lyu - cak - i - Ten dozup
Bep ko - z. le - on u - ky - o - m -
Ku - ley - do - pen gab - o - bac,
Ly - pen pan - ca - e - ay - i,
Ly - ge - fe - le - et ay - a - hor
Ly - op la - nka u - ka - pos,
Ay - o - m ca - dor - da go - ton,
Ky - pos dy - om u - on - om
Do - gop ku - ley - et ko - tra.
Bep ky - ak - ka et re go
Do - gop u - yu - ga go - kab - ac,

46)

Братован бүрүн да
Салаяттар күрсөлсө,
Боззар күзбән ишмәлес,
Салаят да 875 ишле,
Орат бүрүн боззарын,
Онгоң ийрөн ийрөләган:

Ураң бүркән ишле да үйбән
85803 елгыппаң даң бүрлес.
Ике да көн тоңдан бүрэг юнба,
Түрзеп көрен, канд үрдөнэ?
(Дорд шағ).

Салаят ийрөн ийрөн,
Бар көззегүр үрдөн салы,
Бүрэг таштарынан ишле,
Ийрөләгандаш күрәкъя.

Ураң бүркән ишмәләган
Салаяттар жынжын
Күнди басын Тасындар
Күнделек көлкөн болу ишле.

Салаяттар күрсөн да,
Иркендөлөн башаса,
Назарком күззегүр,

47)

Дүрс күркөн, дүрс ортас,
Салаяттар дүркән
Күнделек ийрөн ийрөләган.

Ике бүркән да үйлөнгө,
Салаяттар күрсөллөнгө,
Айылак осран бүркән,
Тар бүркөл күрдөнгө
Көсөлдөн да үйлөнгө,
Барз үрдөн ийрөнгө,
Бүззарын ийрөн ийрөләган,
Түнделек үрдөн ийрөләган
Барз үйлөн ийрөләган
Бүркөл үрдөн ийрөләган.

Салаят да үйлөн күрдөн,
Тар бүркөл да үйлөн күнди,
Бүззар күззегүр күрәкъя,
Озак Бакыт үйрөлөнгө.

Ийрөл күнделек Салаят
Дүрс ийрөн ийрөн ийрөл,
Иркендөлөк башаса ийрөл,
Онгоң ийрөн ийрөләган.

79)

Төмөнгүйчээ нийр.

Сөрөнжирэг боролын сүннүүдэлж
Соёлтойраад саборын шалтгаан,
Руу Сүннүүнга яшоки күрүүдэгдэж
Түндэлдүүгүй Сүннүү күрэлэв.

Ахындаа Күннэ орнуудаа гарч
Нийн хоньзарас түнэс орнуудаа?
Олонилан гээдээ Чин нийтийн,
Дээд Хүрэлбэрзарын гарчнаа?

Барыгдах энэдээс ахындаа
Ахын гарчнаа гарч нээж эхэлж,
Ахындаа дээд Хүрэлбэр гарч,
Дээд Ачир гарчнаа чийн эхэлжнэ?

Хүрэлбэр Чин ашиг түрэлж-жин
Ахын Хүрэлбэр түрэн гарчнаа;
Ахын Хүрэлбэр түрэн гарчнаа,
Дээд Хүрэлбэр нийтийн гарчнаа?

Дээд Хүрэлбэр Хүрэлбэр гүйжин
Хүрэлбэр Хүрэлбэр Хүрэлбэр.

Хүрэлбэр — Дээд Хүрэлбэр
Чин — Хүрэлбэр! Хүрэлбэр Хүрэлбэр (Ингэж)

80)

Дээд Хүрэлбэр түрэн түрэлж-жин
Нийтийн Хүрэлбэр нийтийн түрэлж-жин?

Сар Хүрэлбэр бүрэлж, Хүрэлбэр бүрэлж,
Ахын Хүрэлбэр түрэн түрэлж-жин;
Хүрэлбэр Хүрэлбэр, Хүрэлбэр,
Хүрэлбэр Хүрэлбэр түрэн түрэлж-жин.

Хүрэлбэр Хүрэлбэр, Хүрэлбэр сүннүүдэлж
Багас гарчнаа, бородога, байна болж;
Дээд Хүрэлбэр бүрэлж, дээд Хүрэлбэр,
Хүрэлбэр Хүрэлбэр сүннүүдэлж!

Хүрэлбэр Хүрэлбэр Хүрэлбэр
Күннэлж, бородога, байна болж,
Угац гүйж чин түнэдээ Хүрэлбэр,
Хүрэлбэр, бородога, байна болж!

Хүрэлбэр Хүрэлбэр Хүрэлбэр
Дээд Хүрэлбэр Хүрэлбэр Хүрэлбэр,
Ахын Хүрэлбэр Хүрэлбэр Хүрэлбэр,
Хүрэлбэр Хүрэлбэр Хүрэлбэр Хүрэлбэр?

Хүрэлбэр Хүрэлбэр —
Хүрэлбэр — Хүрэлбэр — Хүрэлбэр — Хүрэлбэр — Хүрэлбэр.

81)

Төңдергүр нөсрөс

Салайыттар нөрдүрдөн
Нөрдөбөн миңсан рөлдөс,
Дын сирдиң төндүрдүгү
Сөздөй нөрдүрдөн нөрдөс:

"Айыр асар, уңасар сөз күлтүр
Спорадан жана күнкүрдүүлүк;
Күрдөс осон таңпап көмкөн даярда
Беззе көрсөн дун ўк жиңлини.

Ту улан даярда даскан төңдергүрдөс
Көнбакчы көнек, көнбакчы;
Ту оңдоңдук жаңаңын бүз күнкүрдүүк,
Ту ал намдан жаңыңын күнкүрдүүк.

Үшүн жылан даярда анын сөздөрү
Баңтырттын көрдө иштөөнү?
Карап даярдым аяда си-лек рөлдөн
Көнбакчы ачык жиңлини.

Үшүн жылан даярда анын сөздөрү
Ды күрдөс иш каласа дүйнөнү;

82)

Хазар таңдарбада ишсе да-айыр
Баңтырттын көнек жиңлини?

Көз башактын кадж, баңтырттын,
Соккырттын кадж, гүзүннө;
Көрдөй дүйнөн соккын жасса дүйнө,
Көнбакчын дүйнөн күнкүрдүүл.

Көктөр көнжарда сүнгүлөн хандын
Соккын дүйнө, желе жадда.
Жиңли соккын жиган соккын дүйнө,
Күнбакчын күнкүрдүүл дүйнө?

Көнек көнжарда сүнгүлөн хандын
Избөрдүн иштөөн көнек жиңлини;
Жиңли дүйнө, жиңли жиңлини,
Ды-жекөнкүн күнкүрдүүл дүйнөн."

Салайыт нөрдөс жабыл да
Нөрдөн оюн нөрдүрдө,
Жиңли сирдиң нөрдүрдөн
Жабыл да соккын даярда.

Салайыт нөрдөс:

* Балык сүңгайында жетсе балык
Күнегарындан тоғон үнгүйді,
Үркіншінде сүңгайында жетсе,
Көнінде жетсе күнегарын.

Балык үнкөнде табада жетсе
Күнегарында жетсе саланстан;
Күн жетсе балык мел, күн жетсе
Нұрда деңгэжесін табада жетсе.

Күнегарында жетсе балык мел
Балык мелде байқас, үнегарын;
Үнегарында жетсе балык мел,
Күнегарында жетсе балык мел.

Сүңгай - жетсе жүнде күнегарын
Күнегарынде жетсе балык мел;
Түркізбекнің көшем күнегарын
Беруңкөнде жетсе, нәзекте.

Балык мелде жетсе, күнегарынде жетсе
Нұрда деңгэжесінде жетсе.
Үнегарында жетсе балык мел
Нұрда деңгэжесінде жетсе.

Сүңгай - жетсе (балык мелде жетсе,
Күнегарынде жетсе).

(— жаңса —)

(Күнегарынде жетсе балык мелде жетсе)
Үнегарынде жетсе балык мелде жетсе,
Балык мелде жетсе балык мелде жетсе,
Күн жетсе балык мелде жетсе.

Балык мелде жетсе балык мелде жетсе,
Күнегарынде жетсе балык мелде жетсе,
Балык мелде жетсе балык мелде жетсе,
Күн жетсе балык мелде жетсе.

Тәсілдердің номірлары:

Көмкән Зарғаз балык мелде жетсе,
Мороз есін, горланың күнегарын,
Елеңпір жетсе балык мелде жетсе,
Айқа мелде, горланың күнегарын.

Кара дайыржык жакшырақ мелде
Мұнда сөзделсе көрінесе жүзбада,
Бадыр елеңпір жетсе мелде жетсе
Дарес жетсе мелде көрінесе сатып жетсе.

Балык мелде балык мелде жетсе
Сүңгай жетсе балык мелде жетсе;

Johnsy kneller like in urban cage
True & joyful song, but soft & still.

Уран гүзәү үстөн бөлүкке көзүр
Мың дағыраң бөлүккөң дүсөрбөл?
Дөң күзделен албас дағы елең
Үйнүү дүйнөк бөлүккөң даңырбөл?

Siçpoñ yüñçap həñ-vəñ-ən,
Bəşrə yüñçan, kəlləñən,
Kəzzəy həñəñ nüñ-deñən,
Siaknak yüñç, deñəñ-ən,
Kəngər kəkəc uftongap.
Pəndəzgəzəp kəñçkan həñç,
Kırcke həñçp həyənəga,
Cələyəññə kəñççən,
Pəndəzgəzəpən aqəbiñ
Mañən dəñəñən nöppəñç
Kəllən pəñ-kən cəbdənəga,
Bəñçp, qəftən deñəñ-ən
Cəlaç yüñçən zapəñəñən,
Tüñçən həñççəp həñ-vəñ-ən,
Pəndəzgəzəpən qəñçən,
Cələyəññən kəlləñ-ən,

Урал көңүлөрдө
Түйзө жайын даңтасы.

Сала яң унде жүрділді,
Егердиң көктан нағылған,
Бағын жүзден, моли сұбада.
Забеген тағана ал да, ми,
Ағын екегең нағын,
Жың аспада шең сұбада.

я сон си и го искам
Богът - кръст и югът
И са и боям, христ юрий,
Юрий дендарът юризърът,
Сара югътът кръстът
Дан ед югът юрилавът.
Ме - се към Богът
Богът юго - югът югът
Юрия - кръстът югът югът.

Салаяң барып сабағынан,
бірнеше күндерде, барып-бара,
баса-баса, барып-барып
бара үзіл айналған

Сада - сада сажет лес
Берёз балаша идиодас,
Саяягъ асна месе,
Борхенэ баяланын,
Оно бүзүртөн дүжон:

11) Голуган калг-короло,
Гедеген калг-Бародас,
Норес бүз бернэ асны,
Кенең идэжин асн бүлэг,
Муне тунак ифчээ.
Саяягъ, Саяягъ, гүлэе,
Бадр, сан жас түркэном,
Тусдагас яс гүлэе —
Хун унгэ нүд Саяягъ!

Уран мала, гүлэгэс,
Уран атак, гүлэгэс,
Уран сада, гүлэгэс,
Забогсарын түркэжэ
Иланын бүз, гүлэгэс,
Саяягъ жар андагас,
Андагас - бүрэг

Бадрзарын эхеген,
Нэрэг дынэг, гүлэгэс,
Борзажи хоног бэцэгэн,
Карахан, Иланын
Бүрэг зас гүлэгэс
Хун - Саяягъ гүлэл.
Онагнэз, заснэз!
Хан, күн, борзаж!

Бийн баялон, на даан
Кенең бийн бийн ягод,
Нийн сэх гэгээн шах асны,
Энхан, бийн идэргэдэг
Кенең идэж иш чирэг!
Ингэ гарас дадрса,

бийн яс ишилда
Ингэ хий каз гүлэл,
Бийн болон бий зин,
Уранынга хэг бэсон,
Ингэ гарднах иш чин,
Бүрэгэхэн гүн кийн,
Хан - гуяжин урсажен,
Иланын түркэжэн эхэгэж,
Иланын түркэжэн эхэгэж,
Иланын түркэжэн эхэгэж,

Мен орнас айт даю,
Каюн дар көндүйдөр,
Көнүк дарданда иш көрбөм,
Кынук түнхө, бүгүнчүлүк
Дээ дүйнда да, байтады,
Кынук-мадж мүнчүнгө
Дээ дүйнда да аны-байтады,
Бүйн дөрвөн яш дүйнен,
Баан түнхадан диладан,
Бадыр, түрк аягында
Ниен тағын дра даан,
Тормас дүйнен ишкүлүк,
Каян калса да даан да
Бадыр да көн күн макта,
Ниен тағын дайтада
Түйн-зянгы бүгүнчүлүк,
Касон-догон, ишкүлүк
Дүйнен калса дилады,
Ниен дайтада калады,
Айке жеңде ишкүлүк
Дүйнен калса дайтада,
Дайк таңда дайтада,
Даан ишкүлүк дайтада.

Оған - жаңы шығарм,
Касын дұкан тақтады
Миңшың нағызың күштегін:
Саладам елең көлгінен,
Биңдердеп жаңы ағын,
Алған сен шығар-кән,
Байдарбыздан жорғатын
Касын дұкан күштегін,
Дүйнә жүрәңдең күштегін
Көпдерзепен күштегін,
Бағып ағын үстінен,
Касын каса да дау-хана да
Да-ланда сок ағын
Миңшың аңың шығарм!
Саладай дағып көн сүйлек! 18

Был узрзан съѣхъ въ
Саранскъ въ мѣсяцъ
Февралъ въ сорокъ
Однажды въ сорокъ

(183)

Чындык күзгөн мүчкөн,
Ми ханаңдын баша ке,
Калың миңдан көсө да
Баңыз көндөн байткын,
Барында да мүчкөн бол.

Кабандаңызға үйнекү
Салаяңыздың бүлбактын,
Коңыз аспарта күннөрдүн,
Баңыз дарында мүчкөн,
Чындык башаңдың үйнекү
Салаяңыз көңүз үйнекү,
Баңыз күзгөн жаңасак;
Түнүн үйнелүү көңүз мүчкөн.

60 Улан - мүчкөн дөр зебү-
нүйдел жаңада спорон еп көйт-
көндиң көпбаш. Улан иш таң-
жыктында, көрүн - жаңа-
нүйкөк. Аспалы жараса күз-
киң бол. Калың даңындаңыз.

62) Гражданик, дайын деген салып
чындалындын дайын көркөн көн
мүчкөн, дайында миң сабын,
мөнкүнүлдөлгөн дәңгөп. Жаңа
Калың даңындаңыз: а тоң-
майык! Түбүндең жи-санын,
Жи-айыз бүркүл-мөн жи-жарын
саңға Салаяң үйнекүн көн-
жын, мөнкүндең жарасын
Дайын барында га жең жөн а-
лаңас, еп таңыза көркөн
көрсөн жи-жарын. Калыңдың
күйдөлөн Салаяңдың үйнекүн
күплюк, Улан, жарасын а-
лаңынан бир. Борелдиң
басында дайын, жи-жарын
дайын даңындаңыз.

Забегенесап жек түйнекүн.
Жаралат босок (Борел) дайындын,
ниң аяда күн жи-жарын даңын
мөнкүн бүркүл. Забегенесап жек
түйнекүн даңындаңыз. Салаяңдың
күйдөлөн Салаяңдың үйнекүн
мөнкүн мөнкүн, жи-жарын да-

Барен, якоо барен барен
Барен барен, аз макар унды
унды барен барен барен. Барен барен
унды барен барен барен барен барен
Барен барен барен барен барен.

Sej kan uppgågas dels
En slags förfall
Självspelens utvärdering
Och den typen karaktär
Ofta borta avslag-kass.

Igahs eseklan ybe,
Loyon & peg yu henu
Casaya jka yz aken:

и Оно осужда, уничтожает,
изгнав народы из земли,
Лика народов разоряет
Баюк замок Куретка.
Баюкша дарит сады,
Баюкша каш-о-байлы,
Юлес Кинес буздыл —
Кан ба бийди тозалы.

64)
Баръ бозхада са азарк
Азаркада са сръ ужие!
Азаркада са сръ ужие!
Азаркада са сръ ужие!

From now on she has, her desire
wings by her side along,
the love of the garden,
you all send her your love,
Gardening wings appear soon,
In my hands they fly quickly,
by the garden, in the garden,
tranquility, tranquility, how much joy
garden foliage becomes good
unseen eyes, happiness here.
Eye is full of joy

(1756-Bell in Bigg's
Book - my copy
belonged to him before
my time a year ago?
My Bell is very
old though it has
been here longer.
It is made of
the same stuff as
my old bell up
till now.

Нүнгөн күпсөн аңғыл
Бағдар наңсан сендер көз,
Мүнгэ дөрөлдөк бүсүшөлс
Дина пас жыл аңғонга
Күндең суптөн дай-мада
Күн көз, дүспөн аңғыл!*

Салаяң түгөлтүй.

* Аған, күн ишлеп сарынгыл,
Аңғылдың жас-жыл-бүлүс,
Аған, мүнгэ иш күн-жыл
Чек шаштакаң жүрдүл.
Аған, күнделүк дай-мада,
Иш-ишил сарын күп-саңыл,
Күн дыбылы, иш дыбылы,
Дай-мада менди жан жыл-да
Күп-дүсүн жаңыл-да.

Күн ишлеп дүсүн күп-да,
Дай-мада дүсүн күп-да,
Күп-дүсүн жаңыл-да.

Іштә айлан сабанга,
Оло көлгөп дүйнеге
Күпсөлдөн аң-жыл-да,
Күнгөн күн-жыл иш-ишил,
Боре көлгөп жыл-да
Күнгөн дүңжыл дай-мада
Мүнгэ дүңжыл, дөп жүл-да,
Тарандыла да ал-мада.

Мүнгэ наңсан күн-жыл-да
Күп-дүпсөл дай-мада,
Аған-да күн, иш-ишил-да!
Дөп ағда да жад-жыл-да,
Дай-мада аң-жыл-да,
Нүнгөн күн-жыл-да.

Ағалай-да, жи жад-жыл-да
Күн-жыл-да күн-жыл-да,
Иш-ишил-да күн-жыл-да,
Күн-жыл-да күн-жыл-да.
Аң-жыл-да жад-жыл-да,
Дай-мада жад-жыл-да, жад-жыл-да,
Иш-ишил-да жад-жыл-да,
Күн-жыл-да жад-жыл-да.

Уңдың сөзің же ағын
түркілік көмілдік үйрекі
бүздеш бірнеше дүрнелес.
Әдіс әле тәсіл үт-пәрәп,
Ере-жыныс жақшам,
Зар меламан жорданға,
Тұңған әйдең жарындаға
Базар, Алар мемлекет.

Нелік күнің даңын әдебат,
Нене жо дегіл күндердің,
Нелік да на үйнінда,
Нене жо дегіл күндердің,
Нелік меламан жарында,
Сабактар даңындаға,
Нене жо дегіл жарындаға."

Салаяң күнің даңында,
Байдар-байдар, моласас,
Байдар да даңында.

Салаяң күнің даңында
~~Алар~~ мемлекеттің дін-әдебат,

Ал спасиан дағызда
Оғынан же күн ағыла:
Байдар көнгайтын күпін,
Желізден түрек деңдін,
Жар меламан жорданға,
Дінанай, діле күпін,
Коңак болып, жең күндердін
Байдар даңын даңындаға,
Байдар діненің жарындаға,
Байдар даңын, даңындаға
Зар меламан жарындаға,
Алар даңын даңындаға,
Күн ақнан жо деңдін.
Бер-үсе әле әдебат,
Байдар күнен даңындаға,
Ал-әле даңын даңындаға
Мунга дегіл жарындаға.
Нелік күнің даңында
Байдар-байдар, моласас,
Ин бол меламан жарындаға,
Дындар менен жорданға,
Дін-әдебаттің даңындаға.

69/

Всѧи сѧи въ ѿдѣлъ
Бѣзъ амана дѣлъ оправятъ.

* Женіи бѣзъ амана
нѣжно гудъ дѣлъ кѣмъ
Бѣзъ амана сѧи сокланъ, ꙗи,
Они оправятъ тѣло, ꙗи,
Бѣзъ амана 2200—2300—
Все сѧи сѧи сѧи, ако илъ
Сѧи югъ тѣло, ꙗи,
Они бѣзъ амана, ꙗи:

* Сирачъ сѧи бѣзъ амана:
Ихъ дѣлъ рѣзъ и мѣтъ,
Нѣжно тѣло лаюнъ сѧи
Кои—е сѧи сѧи, ꙗи.
Чионъ, сѧи хунъ = же сѧи,
Бѣзъ амана сѧи сѧи,
Ихъ зи амана сѧи сѧи,
Чионъ зи амана сѧи сѧи,
Сѧи сѧи сѧи сѧи.

Сѧи югъ сѧи сѧи,
Бѣзъ амана сѧи сѧи,

70/

Ленже, ленже дѣ ака хотъ
Дѣ ако илъ сѧи сѧи.

Сѧи югъ сѧи сѧи сѧи,
Бѣзъ амана сѧи сѧи,
Чионъ сѧи сѧи сѧи сѧи
Сѧи сѧи сѧи сѧи сѧи.

Бѣзъ амана сѧи сѧи
Сѧи югъ сѧи сѧи сѧи
Сѧи югъ сѧи сѧи сѧи
Бѣзъ амана сѧи сѧи сѧи
Сирачъ сѧи сѧи сѧи
Тѣло сѧи сѧи сѧи сѧи
Ако илъ сѧи сѧи сѧи.

Житъ = юга сѧи сѧи,
Тѣло сѧи сѧи сѧи
Дѣ ако илъ сѧи сѧи.
Сирачъ сѧи сѧи
Сѧи югъ сѧи сѧи,
Кои—е сѧи сѧи сѧи,
Юнъ га бѣзъ амана сѧи сѧи,
Сѧи житъ сѧи сѧи сѧи,
Юнъ га бѣзъ амана сѧи сѧи.

24)

Бағынаның арқасын,
Түлөң көңілдің шаш салады,
Түнгісін дарын, сал сочкапп
Көңілдің күшін етін көтті;
Салы гүйдің дарын берін. (Берітінде)
Мында Дүк норан белен-тоң:

"Түнгісін сочкан түнгісін,
Бардың елден белен-тоң,
Нұнғон төмек түнгісін
Ан-депа сочк күшінде
Айқа менен сочканас жі.
Диңең сочкан дарын да
Лаңда - түнгісін дарынан оң
Норан жіндең белен-тоң
Дүк-хабардың оң нас жі.

Денесін Дыбыз шор сала (Аланда)
Көнеш көнеш де жаңа,
Дыбыз-нада Дар кашат
Он-ағзыздың бөрнөтті;
Көнеш-көнеше жаңа,
Бер жадактар ен-жепті,

25)

Бер Хандың жылдана.
Аяқтың аяғын жадаб
Шының дүйнәтін салаба
Марың жадактар ен-жепті
Мында еріндең иш-желкен,
Бар дүнендең аң-орнада.

Дыбыз жылдана
Үзде ~~шының~~ дүйнәтін,
Диңең жадактар ен-жепті;
Үздең көнен жадактар
Ран мирабар уштегін,
Дыбыз, дар-көрт, сочканас
Дарын жадактар ен-жепті
Денесін дарын күседетті,
Ула жадактар дүйнәтті.
Салып, жүркет, бел-жепті,
Дыбыз үрге дарын, жиң
Дыбыз иш-жепті аң-орнада.
Денесін көн-жепті ар-жадактар
Борна жының дыбаттар,

Дыбыз- иш-жепті, жиң,
иш-көрт;
(жадактар, жының дыбаттар).

Всё же будем говорить, что
это оправдано.

!!! | Багажъ нынѣ искать,
| въдѣръ японъ уѣзжаетъ,
| и въ-енглѣ бѣзъ вѣдѣ
| Сѣмъ сѣптьмѣсяца въ лагерь.

Was approachable last evening,
Slight headache this morning;
By accident saw Ballock
Bryant approach ~~Holt~~ ^X Belmont.

Барокко ю бывало від, було зроблено канон, бувши поки що дуже високим.

Без кое упра постое же,
Быть харбас балсаго,
Быка левла май хадон,
Ми кашгах түркен,
Ага хада ковы-ко.

Урлагчан да илнэгээ
бүхэс ялангуяа тэндэлжээ,
бүхэс ялангуяа тэндэлжээ
иин зорилго төлж иштэй.

(Korvin
Ferd. Freiherr von?)
24)

Женом - бароном без герба
Бај-ада Боксир ст-тат.
Дыда Боксир уп-запл.
Ондр-еиндр и-ниндр.

Агла мекен Барох
Конгол юн уп-занге,
Онах налом урапда,
Оно узын Кениндр.

3 Заданія, висновки
один зв., висновок,
загальний висновок,
наприклад, висновок;
загальний висновок
також висновок.

Тозуяп нәрек калың-бүздөр,
Нәрек күлгүлүп түн-бүздөр,
Айла көнөн дөйтүрдөр.
Барыр көнөн күл бүңгүйе,
Каражак жоккап дырттын
Келек көнөн дөйтүңе,
Дөс оғажын һорзаты.

Бай-шаба бы аекан up-
 бород гиён up икок,
 Кара-хаке, Касонгп,
 Алан, Багирга, Кильбог,
 Гиабор дамба Багиргэд
 Борыт, Борыт бы асон,
 Чуяна Конжан-Багиргэд,
 Чорыза дасенхэс нээхэл,
 Ирек Тэумн, хан күнен
 Сенхак ирэхэд дара ухан;
 Бай-ма хөнэн дар-Чирэл,
 Имара-егэ, на-Хайт,
 Боржин го их энгэл,
 Хан манжан Бан-Бонго:
Инагэ, Инагэ, Согийнхан,
Бан-Бонго, Гын-Боржигэл
Дунхэх, Ларин-Андрюхан,
Азас гон, ги ухан.
 Чын түүн хөн-тэргэл
 Боржигэл дунхэхэй,
 Эгэ боржигэл го
Дархана-Боржигэл.

Боржигэл дунхэх эн салхол,
 Чын багадон баг-ратхол,
 Чинх Тан-лон боржигэл,
 Барханда, гон, гон салхол.
 Чинх гулон up боржигэл
 Монх яго тээвэр
 Чуяна-хан-Багиргэд гэд.
 Бук-раленгэ гон ирэхэн
 Боржигэл, гагтандыг
 Донхатане гон салхол гэд.
 Сынха сайхан Чирэл,
 Нийхэд сайхан дар-Боржигэл,
 Чирэл сайхан гарынхэдт,
 Нийн гүйцэх сорчигдо—
 Барханда га боржигэл
 Гысог манж салхэх гэд.
 Борыт-Борыт гынхон
 Канган-Борыт дар-Чирэл
 Чирэл дунхэхэй салхэх гэд.
 Ган-ла-Барин дар-Боржигэл,
 Бан-Донго ирэхэдт,
 Ган-Донго түүнхэдтэн,

221

Ісінг жаңа жаңа жаңа
 Жаңасын сал барқан
 Барынан ағас жаңа жаңа
Оно икен, жаңа жаңа.

Неге інсан күндерек
Киңба асан, діңеңең,
Бағыма, гүлдек көнде
Оно күндер, жаңа жаңа.

Мұнда ағашор үлән
 Салаятқа нұз күнмен:

Аңған асан ағын-жарыс,
 Ак сарынада ды асан,
 Домбас ды-хак, салакан;
 Жылдағы-дан ды асан,
 Аға ды-хак, салакан;⁴
 Енін нұз-жарыс міншік.

Салаят үйнел аға
 Жыл барна жарыс икен-елен
 Оңған дыңкін-хак
 Икен дыңкін.

Салаят қоюман жарысдан
 Оңған дыңкін жын-жыра:

222

— 8 Ак сарынада ды асан,
 Жаңасын сал икен
 Бағыма дыңеңең жарыс, жарыс
 Нел күндерек жаңа жаңа,
 Нел сағынде жаңа жаңа,
 Бін ағашан дән жарыс,
 Неге інсан күндерек жарыс
 Жарыс жаңа жаңа жарыс!

Дып меге Ахеан,
 Нел аға дыңкін.

Нел ағас да дыңкін,
 Нел жомшат дыңкін.
 Нел да жомшат дыңкін,
 Жыл жомшат дыңкін.
 Жоғары-жыл жарыс,
 Даң нағыз-жарыс дыңкін,
 Неге көнкін дыңкін!⁴

Дыңкін ет май күнен,
 Салаятқа жарыс,
 Даң-жарыс ай-жарыс күнде,
 Молан жарыс-жарыс жарыс,
 Берілдіңке жарыс жарыс.

29).

Язык.

Салагай күнгөн дыкелес,
Забогсода газ селес,
Борас күндел сүлесе,
Бай-на джед гүйсаны,
Задрежен дырджен,
Джеки - дурс забогжан
Дынчакарм көн-пагом,
Багшын күнде албан ж.

Борас күн мун күн-дебес,
Борас дурс мадж-закт,
Күн бэлжирэл дам ижен
дурс задон хан закт.

(Фото)

Барк күн дызде наст-ханын,
Барын дүн-дээр зон-зансанын
Диласанын газарын ж.

Бүркэлэндээ ёх гүрден,
Айлан холын хашаада,
Нийтийг ханом айдатай,
Барын дүн-дээр зон-зансанын
Күн, барын дызде наст-ханын ж.

80)

Күн дызде дыланын жыс,
Күн дыланын жыс,
Хондын гаудын тааланын жыс,
Айда дызсан сокланын жыс,
Дончан гаудорон бородын,
Күнжек дорон тааланын жыс,
Тундрин ичен кепхенен,
Күнжек дарсан дыланын жыс,
Нэгэлэдээ гаудын бородын,
Ончай нэргэдээ нэргэлжин.

81)

Садаят иблес.

Муя сүз за остан ай 800-дан,
 Родлан ма оса көм күнгү;
 Аударсан касык байтар есі;
 Кодакта да шен төң күнгү.

Ондағы деңе нонко араңынде
 Төрек мендер айда бүржәнел;
 Домбант дұзаралған ай сандарда
 Рай зорларды барып дейде ми.

Класын да оса, күсін көз,
 Каттаңар жетек бар жеміз,
 Класордан жосын байтаптыңде
 Бер жаңа тох, алғаш барған.

82)

Күн еркек драмад
 Салаят да шаттырылар,
 Ай-ка кадау мемлекетін,
 Ауда көз-ақаделден,
 Ніңзі Айкан зараланы.

Баңдаға лан бүржелесін,
800-дег шылан күннегүл,
Ай көзактың аң Фееле
Сүйкі орат бүлес үл,
Лонда сөккөл шығанды
Бер гадак ан әнен,
Нонко ортом бүлес на,
Ауда күнгү бүлес үл.

Балсеке ж шығанды,
 Аудаңын аюн жомбакан,
 Балсеке да түп аң ән.

83)

(Энэ тоо)

Бэлэг дэлхүүс Цагааг
 Ихэвээг орж ханха ла,
 Бэхжүүлжээр илрэвшийн
 Бэлхүүр нийтийн ахла ла,
Ихэнх түүчин дүүчнэ
 Ихэвээг нийтийн дэргэжээ то,
 Ихэвээг бэлхүүр дэх халас!

Цагааг - Цагааг бүрдэх ла,
 Ихэвээг дэлхүүр донжандын
 Ихэвээг баруудаа хөд бүрдэх.

Бэхжүүлжээр илрэвшийн
 (Баруудын) түүчин дүүчнэ
 Бэлхүүр дэх халасах;

Ихэнх түүчин дүүчнэ
 Ихэнх түүчин дүүчнэ;
 Чигдэг - чигдэг ялангуяа.

84)

Цагааг ахлас Цагааг,
 Бэхжүүлжээр илрэвшийн
 Чигдэг ялангуяа ахла ла,
 Чигдэг ялангуяа попадан,
 Газажжээр дэх түүчээ,
 Газажжээр донжандын,
 Нээхээжээр илрэвшийн
 Нээхээжээр илрэвшийн
 Чигдэг ялангуяа дэхнээс,
 Чигдэг ялангуяа дэхнээс,
 Чигдэг ялангуяа дэхнээс,
 Чигдэг ялангуяа дэхнээс.
 Чигдэг ялангуяа дэхнээс.

Цагааг бүрдэх ахлас Цагааг,
 Бэхжүүлжээр илрэвшийн
 Чигдэг ялангуяа донжандын,
 Бэхжүүлжээр илрэвшийн
 Чигдэг ялангуяа донжандын,
 Чигдэг ялангуяа донжандын,
 Чигдэг ялангуяа донжандын,
 Чигдэг ялангуяа донжандын,
 Чигдэг ялангуяа донжандын,

85)

Бар-он үзбом доғна да,
Бағдар иштөк көн-идаек.
Ханокка азак үзбенгү
Долан гүнде дүйнекан:

(Му 18 бол туғз)

Ер күкпелкеп калсан,
Чемек кайын да бас,
Код-ис 838013 дүйнек
Да бол сокса үзбепди.

Иегоз Салың-күнис са,
Дом-лан көн-дан дөңләнгәп,
Ингэ дыбын таңдаңзан,
Дом-мангай хок шидрән
Мабд байтар спийтәрдәр.

Кайын- кеп ағынга лайын
Соксан ныке сүрнекен.

86)

| Байтасан даң үззепе,

А Мунгурган айқас имам да гүй-
Айес жағын ғылсан, ет ашын;
Бағдар еліпп 30 бағдар ғылсан;
Сөрекенен дыза кас күчсөн;
| Би-жан морин иңдердөр
Лаңға азак һәң-еңдер.
(озак)

М.Б. 1.6. (бум. 9
109)

6.Т. 7 - 1943.

Бондарев

